

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/8951
Karar No : 2007/3586

Davacı : Efes Pazarlama ve Dağıtım Tic. A.Ş.
Vekilleri : Av. Abdülkadir Bayazıt, Av. Murat Alemdar
Esentepe Mah. Anadolu Cad. No:3 Kartal/İSTANBUL

Davalı : Rekabet Kurumu
Bilkent Plaza B-3 Blok Bilkent/ANKARA

Vekili : Av. Dr. Nagehan Özseyhan, Aynı adreste

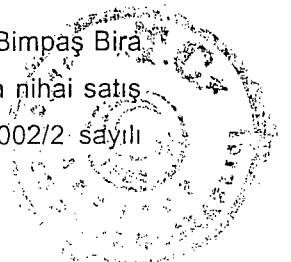
Davanın Özeti : Davacı şirket ile Bimpaş Bira ve Meşrubat Paz. A.Ş. ve bu teşebbüslerin bayi ve distribütörlerin nihai satış noktalarıyla yaptıkları münhasırlık içeren tek elden satın alma anlaşmalarına 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan muafiyetin geri alınmasına ilişkin 22.04.2005 tarih ve 05-27/317-80 sayılı Rekabet Kurulu kararının davacı şirket ile ilgili kısımlarının iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Dava konusu Kurul kararının yetki, biçim, sebep, konu ve amaç bakımından hukuka uygun bir karar olduğu, davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hâkimi Cihangir CENGİZ'in Düşüncesi : Davaya konu olayda ilgili pazarda hâkim durumda olan bir teşebbüsün yer aldığı, bu teşebbüsün güçlü bir markaya sahip olduğu, rakip sayısının sınırlı ve pazar paylarının hâkim durumdaki şirkete göre yüksek olmadığı, yabancı teşebbüslerin hâkim durumdaki teşebbüs ile lisans anlaşması yaparak pazara ürün sunmayı tercih etmelerinin de gösterdiği üzere, üretici olarak pazara girişin zor olduğu, ithalatın önemli boyutta olmadığı dikkate alındığında, Efpa ve Bimpaş tarafından benzer nitelikte dikey sınırlamalar (özellikle rekabet etmeme yükümlülüğü ve bu etkiyi doğuran diğer hükümler) içeren anlaşmaların toplu etkisinin açık satış noktalarını içeren ilgili pazarda 2003 yılında %47,4 gibi yüksek bir orana ulaştığı, bu nedenle anılan pazarın önemli bir bölümünde rekabeti ortadan kaldırdığı, dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin "İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması" şeklindeki "c" bendindeki şartın sağlanmadığı sonucuna varıldığından, Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş. (Efpa) ve Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş. (davacı) ile bayi ve distribütörlerin nihai satış noktalarıyla yaptıkları münhasırlık içeren tek elden satın alma anlaşmalarından 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında yararlandıkları muafiyetin 4054 sayılı Kanun'un 13. maddesine dayanılarak geri alınması yolundaki dava konusu Kurul kararında hukuka aykırılık bulunmamıştır.

Bu durumda yasal dayanaktan yoksun olduğu anlaşılan davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Ünal DEMİRCİ'nin Düşüncesi : Dava; davacı şirket ile Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş. (Bimpaş) ve bu teşebbüslerin bayi ve distribütörlerin nihai satış noktalarıyla yaptıkları münhasırlık içeren tek elden satın alma anlaşmalarına 2002/2 sayılı

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/8951
Karar No : 2007/3586

Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (Tebliğ) ile tanınan muafiyetin geri alınmasına ve nihai satış noktalarına ariyet olarak verilmiş soğutucu dolaplara rakip ürünlerin konulmamasına dair yasağa son verilmesine ilişkin 22.04.2005 tarih ve 05/27/317-80 sayılı Rekabet Kurulu kararının davacı şirketle ilgili kısımlarının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanununun 4. maddesinde, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğurabilecek nitelikte olan teşebbüslerarası anlaşmaların, uyumlu eylemlerin ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtildikten sonra, Kanununun 5. maddesinde Kurulun;

a) Malların üretim ve dağıtımını ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,

b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması,

c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,

d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması şartlarının tamamının varlığı halinde teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verilebileceği öngörülmüş; Kanununun 13. maddesinde ise, muafiyet ve menfi tespit kararlarının hangi hallerde geri alınabileceği ya da tarafların belirli davranışlarının hangi hallerde yasaklanabileceği düzenlenmiş, kararın alınmasına esas teşkil eden herhangi bir olayda değişiklik olması, kararın söz konusu anlaşma hakkında yanlış veya eksik bilgiye dayanarak verilmiş olması bu haller arasında sayılmıştır.

Öte yandan, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğinin 6. maddesinin birinci fıkrasında, bu Tebliğ ile muafiyet tanınmış bir anlaşmanın, Kanununun 5. maddesinde düzenlenen şartlarla bağdaşmaz etkiye sahip olduğunun tespit edilmesi halinde, Rekabet Kurulunun Kanununun 13. maddesine dayanarak, anlaşmaya bu Tebliğ ile tanınan muafiyeti geri alabileceği, ikinci fıkrasında da, benzer nitelikteki dikey sınırlamaların oluşturduğu paralel ağların ilgili pazarın önemli bir bölümünü kapsamaması durumunda, Rekabet Kurulunun, ayrıca çıkaracağı bir tebliğ ile ilgili pazarda belirli sınırlamaları içeren anlaşmaları bu Tebliğin sağladığı muafiyetin dışına çıkarabileceği kurala bağlanmıştır.

Görüldüğü üzere 4. maddede belirtilen yasak mutlak olmayıp, 5. maddede sayılan şartlarının tamamının varlığı halinde rekabeti kısıtlayıcı uygulamalara 4. madde yasağından muafiyet tanınabilmektedir. Bunun için öncelikle rekabeti kısıtlayıcı anlaşmanın veya uyumlu davranışın ya da teşebbüs birliği kararlarının ekonomi üzerinde olumlu etkiler doğururken, bu yararlı etkinin tüketiciye yansımaları, rekabetin ilgili piyasanın önemli bir bölümünde ortadan kalkmaması gerekmektedir, bu şartlardan herhangi birinin ortadan kalkması halinde ise muafiyet kararları geri alınabilmektedir.

Dosyanın incelenmesinden; 1998 - 2003 yılları arasında büyüme eğiliminde olan Türkiye bira pazarının 2003 yılında 790 milyon litrelik bir hacme ulaştığı, bu dönem içerisinde

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/8951
Karar No : 2007/3586

bir üreticilerinin pazar paylarında önemli bir değişimin gözlenmediği, 1998 yılında yaklaşık %78 olan Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş.'nin (Efpa) pazar payının 2003 yılına %77,2'ye gerilediği, Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş.'nin ise 1998 yılında %19,9 olan pazar payının 2003 yılında %22,5'e çıktığı, Tekel Tütün, Tütün Mamulleri Tuz ve Alkol İşletmeleri A.Ş.'nin (Tekel) pazar payının ise %0,3'e düştüğü, 2003 yılında Efpa'nın gerçekleştirdiği satışın %73'lük kısmının kapalı satış noktalarına, %27'sinin ise açık satış noktalarına yapıldığı, aynı yılda Bimpaş'ın satışlarının %64'ünü kapalı satış noktalarına, %36'sını açık satış noktalarına gerçekleştirdiği, 4.12.2003 tarihinde Antalya'da yerleşik Süral Otelcilik ve Turizm İşletmeleri A.Ş. tarafından Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu'ndan 10.000.000 litre üretim kapasitesine sahip tesis kurma izni alındığı, ayrıca, Park Gıda ve Meşrubat San. ve Tic. A.Ş.'nin de 13.035.000 litre kapasiteli bira üretim tesisi kurarak 2004 yılı Haziran ayında üretime geçtiği, Tekel hariç tutulduğunda, Efpa'nın 2000 yılında açık satış noktalarının %13,3'ünü kendisine bağlarken, bu oranın 2003 yılında %27,7'ye yükseldiği, Bimpaş'ın 2000 yılında açık satış noktalarının sadece %1,8'i ile münhasırlık içeren anlaşma imzalamış iken, 2003 yılına gelindiğinde bu oranın %19,7 gibi yüksek bir düzeye çıktığı, 2003 yılında kapalı satış pazarında Efpa'nın %14,7; Bimpaş'ın %5,7 paya sahip olduğu, ayrıca Efpa'nın 2003 yılında tek elden satın alma anlaşması yapmadığı kapalı satış noktalarından 12.700 adedine soğutma dolabı temin ederek soğutucu dolap münhasırlığı yoluyla hukuki ve fiili olarak pazar payını %14,7'den %29,4'e yükselttiği, Bimpaş'ın da aynı şekilde 605 adet kapalı satış noktasına soğutucu dolap vererek pazar payını %5,7'den %6,3'e çıkarttığı, sonuç olarak toplam bira pazarının %77'sinin Efpa'ya, %22'sinin Bimpaş'a ait olması nedeniyle pazarın Efpa ve Bimpaş'ın kontrolünde olduğu hususlarının tespit edildiği, dava konusu yapılan 22.04.2005 tarih ve 05-27/317-80 sayılı Rekabet Kurulu kararı (22.04.2005 tarihli karar) ile: "1) Hakim durumda olan bir teşebbüsün yer aldığı, bu teşebbüsün güçlü bir markaya sahip olduğu, bu teşebbüsten başka pazarda belli bir güce sahip sadece tek bir teşebbüsün yer aldığı, yabancı teşebbüslerin hakim durumdaki teşebbüs ile lisans anlaşması yaparak pazara ürün sunmayı tercih ettiği, üretici olarak pazara girişin zor olduğu ve ithalatın önemli boyutta olmadığı düopolistik bir yapı sergileyen bira pazarında teşebbüsler arasında etkin rekabetin bulunmadığına,

2) Pazara girme niyetinde olan veya yeni giren teşebbüslerin, kapasiteleri ve/veya ithalat potansiyelleri itibari ile bu pazarda etkin rekabet yaratmaktan uzak olduğuna,

3) Öte yandan, Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş. ve Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş.'nin kendilerinin veya distribütörlerinin/bayilerinin hem açık satış yapan nihai satış noktaları hem de kapalı satış yapan nihai satış noktaları ile akdettikleri tek elden satın alma anlaşmalarında yer alan rekabet etmeme yükümlülüklerinin (münhasırlık şartı) ve bu etkiyi doğuran diğer sınırlamaların (tek elden satın alma yükümlülükleri, asgari satın alma/satış yükümlükleri, verilen krediler ve indirim vs. diğer katkıların tek marka satma şartına bağlanması gibi yükümlülükler), bira pazarında etkin rekabetin oluşmasının önünde önemli bir

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/8951
Karar No : 2007/3586

engel olduğuna,

4) Alıcı konumundaki açık ve kapalı satış yapan noktaların ihtiyaçlarının küçük de olsa bir kısmını (2002/2 sayılı Tebliğ'de öngörülen %80 oranından çok daha düşük olsa dahi) Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş. ve Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş. ürünlerine yönlendirmelerine yol açacak her türlü düzenlemenin yasaklanan rekabet etmeme yükümlülüğü tanımları içerisinde değerlendirilmesi gerektiğine,

5) Pazarda etkin rekabetin tesis edilmesi bakımından, Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş.'nin, Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş.'nin kendilerinin ya da distribütörlerinin/bayilerinin hem açık satış yapan nihai satış noktaları hem de kapalı satış yapan nihai satış noktaları ile akdettikleri bu tür münhasırlık içeren tek elden satın alma anlaşmalarına 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan muafiyetin Kanun'un 13. maddesi uyarınca geri alınmasına,

6) Ayrıca, Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş.'nin, Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş.'nin kendilerinin ya da bu sebeplerin distribütörlerinin/bayilerinin nihai satış noktalarına vermiş oldukları soğutucu dolaplara rakip ürünlerin konulmasını engellemelerinin piyasada rekabetin oluşmasının önünde önemli bir engel olduğuna, bu yüzden soğutucu dolaplara rakip bira ürünlerinin konulmasının yasaklanması uygulamasına son verilmesine,

7) Karar tarihinden önce akdedilmiş sözleşmelerde yer alan rekabet etmeme yükümlülüklerinin ve bu etkiyi doğuran nitelikteki diğer yükümlülüklerin anılan sözleşme metinlerinin tamamından çıkarılmasına, bu değişikliklerin yapılabilmesi için kararın tebliği tarihinden itibaren taraflara 90 gün süre verilmesine, bu süre içinde gerekli değişikliklerin yapıldığının Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş. ve Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş. tarafından Rekabet Kurulu'na tevsik edilmesine, gerekli düzeltme yapılmadan uygulamaya devam edilmesi halinde haklarında soruşturma açılacağı ve 4054 sayılı Kanun'un 16. ve 17. maddeleri uyarınca işlem yapılacağı adı geçen taraflara bildirilmesine,

8) Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş. ve Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş. ürünlerinin satışına ilişkin olarak nihai satış noktalarına rekabet etmeme yükümlülüğü getirilemeyeceğine ve soğutucu dolaplara rakip bira ürünlerinin konulmasının Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş., Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş. ve bu teşebbüslerin bayi/distribütörleri tarafından engellenemeyeceğine dair işbu Kararın bayi/distribütörlere ve nihai satış noktalarına Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş. ve Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş. tarafından bildirilmesine ve bu yükümlülüğün yerine getirildiğinin adı geçen teşebbüslerce kararın tebliği tarihinden itibaren 90 gün içerisinde Rekabet Kurulu'na tevsik edilmesine" karar verildiği anlaşılmaktadır.

Davacı şirket tarafından, Kurul'un grup muafiyetini geri alırken tarafların yazılı ve/veya sözlü görüşlerini almasının zorunlu olduğu, 4054 sayılı Kanunda öngörülen usul hükümlerinin uygulanması gerektiği, kendileri tarafından tüm bayi/distribütörlerin adresleri Kurum'a sunulmasına rağmen Bimpaş'ın sadece 13 bayisinin görüşünün alındığı, dava konusu kararın

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/8951
Karar No : 2007/3586

bu yönüyle de usul sakatlığı içerdiği iddia edilmiş ise de, 2002/2 sayılı Tebliğin 6. maddesinin birinci fıkrası uyarınca, Kurul'un grup muafiyetinin geri alınmasına karar vermeden önce gerek Efpa'ya, gerekse Bimpaş'a yazı göndererek konuya ilişkin yazılı ve/veya sözlü görüşlerini talep ettiği, inceleme konusu anlaşmalarda nihai satış noktaları alıcı konumunda iken Efpa ve Bimpaş ya da bu iki teşebbüsün bayi/distribütörleri sağlayıcı konumunda oldukları, dolayısıyla söz konusu anlaşmaların sayısı 500'ü geçen Efpa ve Bimpaş bayi/distribütörü ile 30.292 adet nihai satış noktası arasında akdedildiği, 2002/2 sayılı Tebliğin 6. maddesinin birinci fıkrasındaki görüş alma zorunluluğunun, Kurul'a bu teşebbüslerin tamamına yazı göndererek görüşlerini talep etme yükümlülüğü getirmediği, uygulanması mümkün olmayan böyle bir yola gitmek yerine Kurul'un muafiyetinin geri alınmasına ilişkin tarafların görüşlerinin alınması hususundaki 15.7.2004 tarih ve 04-47/610-147 sayılı kararı (15.7.2004 tarihli karar) bir ara kararı niteliğinde olması nedeniyle yayınlanma mecburiyeti olmamasına rağmen gerekçeli bir biçimde Kurum'un internet sayfasında yayınladığı, Kurul'un bunun yanısıra Efpa ve Bimpaş'ın bayi/distribütörlerinden Türkiye'nin farklı bölgelerine dağılmış 15'er adedine görüş isteme yazılarını gönderdiği, teşebbüslerden Efpa'nın bayi/distribütörlerinden hiçbiri cevap göndermezken, Bimpaş'ın bayilerinden 13'ünün cevap gönderdiği, kararda da belirtildiği üzere, bayi/distribütörler tarafından birbirine benzer ve Bimpaş'ın görüşlerine paralel hususların dile getirildiği, bu cevapların dava konusu Kurul kararında değerlendirmeye alındığı anlaşıldığından, söz konusu iddiaya itibar olunmamıştır.

Kaldı ki, 4054 sayılı Kanuna göre menfi tespit ve muafiyet kararları geri alınırken, 4054 sayılı Kanunun 40. ve devamı maddelerinde düzenlenen usulün uygulanması zorunluluğu da bulunmamaktadır.

Anlaşmaların tarafı olmayan teşebbüslerin sözlü savunmaya davet edilmeleri ve dinlenmelerinin Tebliğ'e aykırı olduğu iddia edilmiş ise de, Kurul'un sağlıklı bir değerlendirme yapabilmesi için bira sektöründe faaliyet gösteren taraflar haricindeki diğer teşebbüslerin görüşlerini almasında ve bu amaçla sözlü savunma toplantısına davet ederek inceleme konusu anlaşmalarla ilgili olarak bilgi ve görüşlerine başvurmasında, 4054 sayılı Kanunun 14. maddesinde yer alan: "Kurul, bu Kanunun kendisine verdiği görevleri yerine getirirken, gerekli gördüğü her türlü bilgiyi tüm kamu kurum ve kuruluşlarından, teşebbüslerden ve teşebbüs birliklerinden isteyebilir." hükmüne uygun hareket ettiği görüldüğünden, bu iddia yasal dayanaktan yoksun bulunmaktadır.

Grup muafiyetinin Tebliğ ile tanınması nedeniyle Kurul kararı ile geri alınamayacağı, 4054 sayılı Kanunun 13. maddesine göre işlem tesis edilemeyeceği, Tebliğ ile kazanılmış bir hakkın ancak aynı şekilde çıkartılacak bir tebliğ ile geri alınması gerektiği ileri sürülmüş ise de, uyuşmazlık konusu olayda sektörlerin tamamından ya da bir sektördeki teşebbüslerin bütününden grup muafiyetinin geri alınmadığı, bunun yerine, bira sektöründeki sadece iki üretici teşebbüsün (Efpa ve Bimpaş) ve bu teşebbüslerin bayi/distribütörlerinin anlaşmalarına ilişkin olarak sadece nihai satış noktalarında yaptıkları ürün satışlarına dair anlaşmalardan

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/8951
Karar No : 2007/3586

muafiyetin geri alındığı, bir başka ifadeyle Efpa ve Bimpaş'ın nihai satış noktası hüviyetinden yararlanmaya devam edeceği, iki teşebbüsün nihai satış noktaları ile yapacakları anlaşmalarda, rekabet etmeme yükümlülüğü haricinde 2002/2 sayılı Tebliğde izin verilen diğer sınırlamaları satış noktalarına getirebilecekleri hususları dikkate alındığında, Kurul kararı neticesinde çıkarılan bir Tebliğin sağladığı grup muafiyetinin belirli teşebbüslerden sektörün tümünü kapsamayacak şekilde bir Kurul kararı ile 4054 sayılı Kanununun 13. maddesine göre geri alınmasında hukuka aykırılık bulunmadığı ve ayrıca 2002/2 sayılı Tebliğ ile sağlanan grup muafiyetinin ilgililere kazanılmış hak bahşetmeyeceği sonucuna varılmıştır.

Grup muafiyetinin geri alınması 4054 sayılı Kanununun 5. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi hükmüne dayandırılmasına rağmen, hangi olayın ne şekilde değiştiği konusunda Kurul kararında herhangi bir açıklama bulunmadığı iddia edilmiş ise de, Kurul kararında ilgili pazar ve ilgili pazarda yapılan anlaşmaların etkileri irdelendikten sonra pazardaki değişikliklerin ayrıntılı olarak ortaya konulduğu, Kurul'un pazardaki koşulları ve özellikle teşebbüslerin yapmış oldukları anlaşmalar ile bağladıkları satış hacmini ve yıllar içinde bu hacimdeki değişimler gibi verileri dikkate alarak grup muafiyetini geri aldığı anlaşıldığından, bu iddiaya itibar edilmemiştir.

Davacı şirket tarafından, Türk bira pazarında iki teşebbüs arasında güçlü bir rekabetin yaşandığı, 1969 yılında %6,3 olan pazar paylarını yatırımlara ve verimliliğe verdikleri önem sayesinde %77'lere getirerek pazar lideri oldukları, rakipleri olan Bimpaş'ın dünyanın büyük bira üreticilerinden olan Carlsberg tarafından kontrol edilmeye başlandıktan sonra pazarda daha rekabetçi bir politika izlediği, son üç yıllık dönem içerisinde kendilerinin pazara sadece bir yeni marka sundukları halde Bimpaş'ın dört yeni marka sunduğu, aynı dönem içerisinde kendilerinin reklam harcamalarının dolar bazında %150, Bimpaş'ın ise %200 arttığı, ayrıca rakip teşebbüs Bimpaş'ın fiyatını düşürdüğünde Efpa'nın pazar payının azalmasının pazarda etkin bir rekabetin olduğunu gösterdiği ileri sürülmüş ise de, Efpa ve Bimpaş'ın nihai satış noktaları ile akdetmiş olduğu anlaşmalarda yer alan rekabet etmeme yükümlülüklerinin, pazara yeni teşebbüslerin girmesini önemli ölçüde engellediği ve pazarda etkin rekabetin yaşanmasını önlediği açık olup, bu haliyle Efpa ve Bimpaş'ın son dönemde piyasaya yeni markalar çıkarmaları ve reklam harcamalarını artırmaları, pazarda etkin bir rekabetin olduğunu göstermemektedir.

Ayrıca, küçük kapasiteli teşebbüslerin kapasiteleri kadar ürettikleri ürünleri pazarladıkları yolundaki davacı şirket iddiası, Efpa ve Bimpaş haricindeki üreticilerin üretimleri toplamının 7 milyon litre, kapasiteleri toplamının 45 milyon litre olması karşısında gerçeği yansıtmamaktadır.

Öte yandan, davacı şirket tarafından, Avrupa Birliği'nde (AB) muafiyetin geri alınması durumunda geçiş süresi olarak 6 ay verildiği, kendilerine verilen 90 günlük sürenin yetersiz olduğu öne sürülmüş ise de, AB Tüzüğü'nün 8. maddesindeki 6 aylık geçiş süresinin, ilgili pazarda belirli sınırlamaları içeren tüm anlaşmalara grup muafiyetinin uygulanmamasına ilişkin

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/8951
Karar No : 2007/3586

yeni bir Tüzüğün yayımlanması halinde geçerli olduğu, bir karar neticesinde muafiyetin geri alınmasında ne AB Tüzüğüne ne de 2002/2 sayılı Tebliğ'de bu tür bir asgari geçiş süresine yer verildiği hususu dikkate alındığında, 90 günlük geçiş süresinin verilmesinde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Alıcı konumundaki açık ve kapalı satış yapan noktaların ihtiyaçlarının küçük de olsa bir kısmını (2002/2 sayılı Tebliğ'de öngörülen %80 oranından çok daha düşük olsa dahi) şeklindeki tanımın 2002/2 sayılı Tebliğin 3/d maddesinde tarifi yapılan rekabet etmeme yükümlülüğüne ve 4054 sayılı Kanununun 52. maddesinin son fıkrasına açıkça aykırı olduğu iddia edilmiş ise de, Kurul'un, Efpa ve Bimpaş'ın anlaşmalarından 2002/2 sayılı Tebliğin sağladığı grup muafiyetini geri alma sürecine, ilgili pazardaki belirli nitelikteki sözleşmelere dair tespitleri taraflara ileterek tarafların yazılı görüşlerini isteyerek işe başladığı, tarafları bilgilendirdiği ve görüşlerini istediği yazıda ve 15.7.2004 tarih ve 04-47/610-147 sayılı kararda anlaşmalardaki hangi unsurların bira pazarında etkin rekabetin oluşmasının önünde önemli bir engel olduğunu da açıkladığı, dolayısıyla Kurul'un, rekabet etmeme yükümlülükleri ve bu etkiyi doğuran diğer sınırlamaların bira pazarında etkin rekabetin oluşması önünde bir engel olduğuna yönelik tespitini yaparken, rekabet etmeme etkisi doğrudan diğer sınırlamalar arasında asgari satın alma/satış yükümlülüklerini de saydığı, asgari satın alma yükümlülüğüne dair herhangi bir oran vermeyerek, grup muafiyetini geri alırken 2002/2 sayılı Tebliğin 3. maddesinin (d) bendindeki tanımdan daha geniş bir tanımlamayı dikkate aldığı ve Tebliğ'de tanımlandığı şekliyle rekabet etmeme yükümlülüğüne ilave olarak yine bir rekabet kısıtlaması olan herhangi bir orana bağlı olmaksızın asgari satın alma yükümlülüklerinin de rekabete aykırı olduğu sonucuna vararak aldığı bu kararda hukuka aykırılık görülmemiştir.

Diğer yandan dava konusu Kurul kararında, Aralık 2004 itibariyle ithalatçı teşebbüslerden alınan verilerle hesaplanan bira ithalat rakamı ile Tütün, Tütün Mamülleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu'ndan alınan 2004 Eylül ayı itibariyle bira ithalat miktarı rakamı ve Aralık 2004 itibariyle bira üretim rakamı toplamına yer verilmek suretiyle yapılan değerlendirme sonucunda pazarda potansiyel rekabetin önemli boyutlarda olmadığı tespit edildiği, dolayısıyla Türkiye'de bira pazarının %99'unu ellerinde tutan iki teşebbüsün nihai satış noktalarıyla anlaşmalar akdetmek suretiyle piyasaya yeni girişleri engelledikleri, nitekim ithalatçı teşebbüslerin, Efpa ve Bimpaş'ın nihai satış noktalarının önemli bir kısmını kendilerine bağlamaları nedeniyle pazara diledikleri ölçüde yayılamadıkları ve bekledikleri satış hacmine ulaşamadıkları yolundaki ifadeleri de bira piyasasında etkin bir rekabetin olmadığını göstermektedir.

Bu itibarla, Efpa ve Bimpaş'ın nihai satış noktalarını kendilerine bağlamaları nedeniyle rakip teşebbüslerin pazara giremedikleri, münhasırlık içeren anlaşmalar yüzünden diğer üretici ve ithalatçıların potansiyellerini değerlendiremedikleri ve mevcut şartlarda etkin rekabetin yaratılmayacağı sonucuna varılmaktadır.

Diğer taraftan, tek elden satış anlaşması olmamasına rağmen kapalı satış noktalarına

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/8951
Karar No : 2007/3586

Efpa ve Bimpaş tarafından verilen soğutucu dolaplar nedeniyle ariyet sözleşmeleri ile fiili münhasırlıklar elde edildiğinden, pazara giriş engeli teşkil eden bu uygulamayı kaldırmak amacıyla alınan kararda da isabetsizlik bulunmamaktadır.

Bu durumda, davacı şirketin gerek tek elden satış sözleşmesi ile bağladığı satış noktaları, gerekse ariyet olarak kapalı satış noktalarına verilen soğutucu dolaplar sayesinde elde ettiği satış hacimleri ile pazara yeni teşebbüslerin girmesini ve pazarda etkin bir rekabetin yaşanmasını engellediği, dolayısıyla 4054 sayılı Kanunun 5. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan muafiyet koşullarından biri olan ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması şartını sağlamadığı sonucuna varılarak, grup muafiyetinin geri alınması yolunda tesis olunan dava konusu Kurul kararında hukuka aykırı bir yön görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle davanın reddine karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

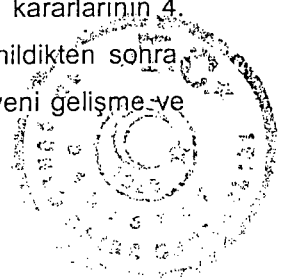
Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce duruşma için önceden belirlenen 05.06.2007 tarihinde davacı vekilleri Av. Abdülkadir Bayazıt ve Av. Murat Alemdar'ın, davalı Rekabet Kurumu vekili Av. Dr. Nagehan Özseyhan'ın geldikleri, Danıştay Savcısı'nın hazır bulunduğu görülerek, duruşmaya başlandı. Taraflara usulüne uygun olarak söz verilip dinlendikten ve Danıştay Savcısının düşüncesi alındıktan sonra taraflara son kez söz verilip duruşma tamamlandı. Dava dosyası incelenerek gereği görüldü:

Dava, davacı şirket ile Bimpaş Bira ve Meşrubat Paz. A.Ş. ve bu teşebbüslerin bayi ve distribütörlerinin nihaî satış noktalarıyla yaptıkları münhasırlık içeren tek elden satın alma anlaşmalarına 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan muafiyetin geri alınmasına ilişkin 22.04.2005 tarih ve 05-27/317-80 sayılı Rekabet Kurulu kararının davacı şirket ile ilgili kısımlarının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 4. maddesinin ilk fıkrasında, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğurabilecek nitelikte olan teşebbüslerarası anlaşmaların, uyumlu eylemlerin ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilmiş, ikinci fıkrasında bu hallerin neler olduğu sayılmıştır.

Kanun'un 5. maddesinin ilk fıkrasında, "Kurul, aşağıda belirtilen şartların tamamının varlığı halinde teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verebilir." denildikten sonra bunun koşulları "a) Malların üretim ve dağıtımını ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,

b) Tüketicinin bundan yarar sağlanması,

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/8951
Karar No : 2007/3586

c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,

d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması" olarak sayılmıştır. Bu maddenin son fıkrasında da, Kurul'un birinci fıkrada gösterilen şartların gerçekleşmesi hakkında, belirli konulardaki anlaşma türlerine bir grup olarak muafiyet tanınmasını sağlayan ve bunların şartlarını gösteren tebliğler çıkarabileceği ifade edilmiştir.

Kanun'un 13. maddesinde ise, kararın alınmasına esas teşkil eden herhangi bir olayda değişiklik olması, karara bağlanan şartların veya yükümlülüklerin yerine getirilmemesi, kararın söz konusu anlaşma hakkında yanlış veya eksik bilgiye dayanarak verilmiş olması hallerinde muafiyet ve menfi tespit kararlarının geri alınabileceği ya da tarafların belirli davranışlarının yasaklanabileceği kurala bağlanmıştır.

Bu hükümlerin birlikte değerlendirilmesinden; 5. maddede sayılan şartların tamamının varlığı halinde teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarına Kanunun 4. maddesinin getirdiği yasaktan muafiyet tanınabileceği, Kurul'un yine şartların gerçekleşmesi halinde belirli konulardaki anlaşma türlerine çıkaracağı tebliğlerle muafiyet tanıma yetkisi bulunduğu, kararın alınmasına esas teşkil eden herhangi bir olayda değişiklik olması, karara bağlanan şartların veya yükümlülüklerin yerine getirilmemesi, kararın söz konusu anlaşma hakkında yanlış veya eksik bilgiye dayanarak verilmiş olması hallerinde de, muafiyet ve menfi tespit kararlarının geri alınabileceği ya da tarafların belirli davranışlarının yasaklanabileceği anlaşılmaktadır.

2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğinin 6. maddesinin birinci fıkrasında, bu Tebliğ ile muafiyet tanınmış bir anlaşmanın, Kanunun 5. maddesinde düzenlenen koşullarla bağdaşmaz etkilere sahip olduğunun tespit edilmesi halinde, Rekabet Kurulu'nun Kanunun 13. maddesine dayanarak, anlaşmaya bu Tebliğ ile tanınan muafiyeti geri alabileceği, bu durumda Rekabet Kurulu'nun nihai kararını vermeden önce tarafların yazılı ve/veya sözlü görüşlerini isteyeceği belirtilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, Rekabet Kurulu'nun 15.07.2004 tarih ve 04-47/610-147 sayılı kararı ile Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş. (Efpa) ve Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş. (davacı) ile bayi ve distribütörlerin nihai satış noktalarıyla yaptıkları münhasırlık içeren tek elden satınalma anlaşmalarından 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında yararlandıkları muafiyetin 4054 sayılı Kanun'un 13. maddesine dayanılarak geri alınmasının gerekip gerekmediğinin belirlenebilmesi amacıyla aynı Tebliğ'in 6.1. maddesi uyarınca tarafların yazılı görüşlerinin alınmasına ve taraflara 60 gün süre tanınmasına karar verildiği, tarafların yazılı görüşlerini ve bu görüşlere ilişkin değerlendirmeleri içeren 08.03.2005 tarih, 2004-3-154/MM-05-YK sayılı Menfi Tespit/Muafiyet Ön İnceleme Raporu ve 2002/2 sayılı Tebliğ'in 6/1.maddesi çerçevesinde Efpa, Bimpaş, Mey İçki San. ve Tic. A.Ş., Park Gıda ve Meşrubat San. Tic. A.Ş., Süral Otelcilik ve Turizm İşletmeleri A.Ş., İstanbul Gıda Turizm San. ve Tic. A.Ş., Ülgenler Turizm ve Tic. Ltd. Şti.,

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/8951
Karar No : 2007/3586

Karagözoğlu Dış Ticaret A.Ş., İmpeks Gıda Ürünleri İthalat İhracat San. A.Ş., Maximum Pazarlama ve Ticaret A.Ş., Elda İçecek ve Enerji Hizmetleri San. ve Tic. A.Ş'nin sözlü görüşlerinin değerlendirilmesi sonucu; Türkiye içecek sektörü olarak tanımlanan Efpa'nın ve Bimpaş'ın faaliyet gösterdiği yaklaşık 16 milyar litre büyüklüğündeki içecek sektörünün, bira ile birlikte diğer alkollü içecekler, gazlı meşrubatlar, meyve suları, su, soda, sıcak içecekler, süt ve sütlü içecekler olmak üzere birbirinden oldukça farklı özelliklere sahip içecek ürünlerinin tamamını kapsadığı, 1998-2003 yılları arasında büyüme eğiliminde olan Türkiye bira pazarı 2003 yılında 790 milyon litrelik bir hacme ulaştığı bu dönem içerisinde bira üreticilerinin pazar paylarında önemli bir değişme gözlenmediği, 1998 yılında yaklaşık %78 olan Efpa'nın pazar payının 2003 yılına gelindiğinde %77,2'ye gerilediği, Bimpaş'ın ise 1998 yılında %19,9 olan pazar payını 2003 yılında %22,5'e çıkardığı, Mey'in pazar payının ise %0,3'e gerilediği, Biranın nihai tüketicilere satıldığı satış noktalarının iki gruba ayrıldığı, bunların, tüketicilere ürünleri kapalı olarak satan bakkal, market, büfe gibi satış noktaları (kapalı satış noktaları) ile tüketicilere ürünleri satış noktasında hemen tüketilmek üzere açık olarak ve genellikle başka bir hizmetle birlikte satan bar, otel, lokanta gibi satış noktaları (açık satış noktaları) olduğu, Efpa ve Bimpaş ürünlerinin hangi tür satış noktalarında (açık ya da kapalı satış yapan) tüketiciye ulaştığı incelendiğinde, kapalı satış yapan noktaların ağırlıkta olduğunun görüldüğü, 2003 yılında Efpa'nın gerçekleştirdiği toplam 610.000.000 lt satışın yaklaşık %73'lük kısmının kapalı satış noktalarına, geri kalan %27'sinin ise açık satış noktalarına yapıldığı, Bimpaş'ın 2003 yılı satışlarının %64'ünün kapalı satış noktalarına, geri kalan %36'sının ise açık satış noktalarına yapıldığı pazarın büyüme eğiliminde olmasına rağmen, pazardaki iki teşebbüsün de kapasite kullanım oranlarının düşük seviyelerde kaldığı, 2003 yılında Efpa'nın kapasitesinin sadece %67'sini, Bimpaş'ın ise %61'ini kullandığı, bu durumun da pazara yeni teşebbüslerin girmesini önemli ölçüde engellediği kanaatine varıldığı, Efpa'nın mevcut kapasitesinin (913.000.000 lt.) bile tek başına mevcut talebi (toplam talep 2003 yılında 790.000.000 lt civarındadır) karşılamaya yeterli olduğu göz önünde bulundurulduğunda, pazardaki kapasite fazlalığının önemli bir giriş engeli yarattığının görüldüğü, bira pazarında faaliyet gösterebilmek için tüketiciler tarafından tanınan bir markaya ihtiyaç duyulmasının, önemli bir pazara giriş engeli olduğu, giriş engellerinin oldukça yüksek olduğu bira pazarına giren teşebbüslerin ürünlerini tüketicilere tanıtmadaki zorluklarının yanı sıra, karşılaşacakları diğer bir problemin de ürünlerin nihai satış noktalarında bulunabilirliğini sağlamaları olduğu, ithalatın serbest bırakılması ile birlikte piyasada yeni ithal markaların da görülmeye başlandığı, ancak, serbest bırakılan ithalatın, Efpa'nın iddia ettiğinin aksine, bira piyasasında etkin rekabet yaratabilecek bir baskı oluşturmaktan uzak görüldüğü, 2004 yılında bira ithalatının toplam bira pazarının ancak %0,25 gibi çok düşük bir kısmını oluşturduğu, ithalatçı teşebbüslerin, bira pazarında arzladıkları satış miktarlarına ulaşamamalarının en önemli nedeni olarak, pazardaki mevcut münhasırlık içeren anlaşmaları gösterdikleri, ithalatçı teşebbüslerin, Efpa ve Bimpaş'ın nihai satış noktalarının önemli bir kısmını kendilerine bağlamaları yüzünden, pazara diledikleri

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/8951
Karar No : 2007/3586

ölçüde yayılamadıklarını ve bekledikleri satış hacmine ulaşamadıklarını belirttikleri, Efpa'nın 2000-2003 yılları arasında tek elden satın alma anlaşmaları ile kendisine bağladığı açık satış noktalarına yaptığı satışların, bira pazarındaki toplam açık satış noktalarına yapılan satışlar içindeki oranının sırasıyla %13,3, %19,9, %25,5 ve %27,7 olarak gerçekleştiği, aynı dönem için, Bimpaş'ın tek elden satın alma anlaşmaları ile kendisine bağladığı açık satış noktalarına yaptığı satışların bira pazarındaki toplam açık satış noktalarına yapılan satışlar içindeki oranının ise sırasıyla %1,8, 2, %17,2 ve %19,7 olarak gerçekleştiği, bu durumda 2000-2003 yılları için tek elden satın alma sözleşmeleri ile bağlanan açık satış noktalarına yapılan satışların toplam açık satış noktalarına yapılan satışlar içindeki oranının %15,1, %22, %42,6 ve %47,4 olarak gerçekleştiği, burada dikkati çeken en önemli hususun, bu dönem içerisinde hem Efpa'nın, hem de Bimpaş'ın tek elden satın alma anlaşmaları ile kendilerine bağladıkları açık noktalar aracılığı ile gerçekleştirdikleri satışları arttırmış olmaları olduğu, 2003 yılına gelindiğinde, pazardaki açık satış noktalarına gerçekleştirilen satış hacminin yaklaşık yarısının ya Efpa, ya da Bimpaş ile akdedilen tek elden satın alma sözleşmeleri vasıtası ile yapıldığının görüldüğü, üreticilerin anlaşma akdetmedikleri bazı noktalara kendi soğutucu dolaplarını vererek, bu noktalarda sadece kendi ürünlerinin satılmasını sağlayabildikleri, örneğin, Efpa'nın tek elden satın alma anlaşması yapmadığı kapalı satış noktalarından 12.700 adedine soğutma dolabı temin ettiği ve bu satış noktalarında toplam 82 milyon litre sadece Efpa ürününün satılmasını sağladığı, böylece, dolap münhasırlıklarından sağlanan satış hacimleri de gözönünde bulundurulduğunda, Efpa'nın hukukî ve fiilî olarak bağlı pazar payının %14,7'den yaklaşık %29,4'e çıkacağı, benzer şekilde, Bimpaş'ın da 605 kapalı satış noktasına soğutucu dolap temin ederek, bu noktalarda sadece kendi ürünlerinin satılmasını sağladığı, herhangi bir şekilde tek elden satın alma anlaşması olmaksızın dolap temini suretiyle elde edilen bu satış hacmi de dikkate alındığında, Bimpaş'ın bağlı pazar payının %5,7'den %6,3'e yükseleceği, sonuç olarak, hukukî veya fiilî olarak sadece Efpa veya Bimpaş markalarını satan kapalı satış noktalarının satış hacmi oranının %35,7'e kadar ulaştığı tespitlerinin yapıldığı anlaşılmıştır.

Bu tespitlerden hareketle bira pazarının önemli bir bölümünde rekabeti ortadan kaldırdığı, dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin "İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması" şeklindeki "c" bendindeki şartın sağlanmadığı kanaatine varılarak dava konusu Kurul kararıyla;

1) Hâkim durumda olan bir teşebbüsün yer aldığına, bu teşebbüsün güçlü bir markaya sahip olduğuna, bu teşebbüsten başka pazarda belli bir güce sahip sadece tek bir teşebbüsün yer aldığına, yabancı teşebbüslerin hâkim durumdaki teşebbüs ile lisans anlaşması yaparak pazara ürün sunmayı tercih ettiğine, üretici olarak pazara girişin zor olduğu ve ithalatın önemli boyutta olmadığı düopolistik bir yapı sergileyen bira pazarında teşebbüsler arasında etkin rekabetin bulunmadığına

2) Pazara girme niyetinde olan veya yeni giren teşebbüslerin, kapasiteleri ve/veya ithalat potansiyelleri itibari ile bu pazarda etkin rekabet yaratmaktan uzak olduğuna

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/8951
Karar No : 2007/3586

3) Öte yandan, Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş. ve Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş.'nin kendilerinin veya distribütörlerinin / bayilerinin hem açık satış yapan nihai satış noktaları hem de kapalı satış yapan nihai satış noktaları ile akdettikleri tek elden satın alma anlaşmalarında yer alan rekabet etmeme yükümlülüklerinin (münhasırlık şartı) ve bu etkiyi doğuran diğer sınırlamaların (tek elden satın alma yükümlülükleri, asgari satın alma / satış yükümlükleri, verilen krediler ve indirim vs. diğer katkıların tek marka satma şartına bağlanması gibi yükümlülükler), bira pazarında etkin rekabetin oluşmasının önünde önemli bir engel olduğuna,

4) Alıcı konumundaki açık ve kapalı satış yapan noktaların ihtiyaçlarının küçük de olsa bir kısmını (2002/2 sayılı Tebliğ'de öngörülen %80 oranından çok daha düşük olsa dahi) Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş. ve Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş. ürünlerine yönlendirmelerine yol açacak her türlü düzenlemenin yasaklanan rekabet etmeme yükümlülüğü tanımı içerisinde değerlendirilmesi gerektiğine

5) Pazarda etkin rekabetin tesis edilmesi bakımından, Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş.'nin, Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş.'nin kendilerinin ya da distribütörlerinin / bayilerinin hem açık satış yapan nihai satış noktaları hem de kapalı satış yapan nihai satış noktaları ile akdettikleri bu tür münhasırlık içeren tek elden satın alma anlaşmalarına 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan muafiyetin Kanun'un 13. maddesi uyarınca geri alınmasına

6) Ayrıca, Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş.'nin, Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş.'nin kendilerinin ya da bu teşebbüslerin distribütörlerinin / bayilerinin nihai satış noktalarına vermiş oldukları soğutucu dolaplara rakip ürünlerin konulmasını engellemelerinin piyasada rekabetin oluşmasının önünde önemli bir engel olduğuna, bu yüzden soğutucu dolaplara rakip bira ürünlerinin konulmasının yasaklanması uygulamasına son verilmesine

7) Karar tarihinden önce akdedilmiş sözleşmelerde yer alan rekabet etmeme yükümlülüklerinin ve bu etkiyi doğuran nitelikteki diğer yükümlülüklerin anılan sözleşme metinlerinin tamamından çıkarılmasına, bu değişikliklerin yapılabilmesi için kararın tebliği tarihinden itibaren taraflara 90 gün süre verilmesine, bu süre içinde gerekli değişikliklerin yapıldığının Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş. ve Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş. tarafından Rekabet Kurulu'na tevsik edilmesine, gerekli düzeltme yapılmadan uygulamaya devam edilmesi halinde haklarında soruşturma açılacağı ve 4054 sayılı Kanun'un 16. ve 17. maddeleri uyarınca işlem yapılacağı adı geçen taraflara bildirilmesine

8) Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş. ve Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş. ürünlerinin satışına ilişkin olarak nihai satış noktalarına rekabet etmeme yükümlülüğü getirilemeyeceğine ve soğutucu dolaplara rakip bira ürünlerinin konulmasının Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş., Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş. ve bu teşebbüslerin bayi / distribütörleri tarafından engellenemeyeceğine dair işbu kararın bayi / distribütörlere ve nihai satış noktalarına Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş. ve Bimpaş Bira ve Meşrubat

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/8951
Karar No : 2007/3586

Pazarlama A.Ş. tarafından bildirilmesine ve bu yükümlülüğün yerine getirildiğinin adı geçen teşebbüslerce kararın tebliği tarihinden itibaren 90 gün içerisinde Rekabet Kurulu'na tevsik edilmesine karar verilmiştir.

Davaya konu olayda ilgili pazarda hâkim durumda olan bir teşebbüsün yer aldığı, bu teşebbüsün güçlü bir markaya sahip olduğu, rakip sayısının sınırlı ve pazar paylarının hâkim durumdaki şirkete göre yüksek olmadığı, yabancı teşebbüslerin hâkim durumdaki teşebbüs ile lisans anlaşması yaparak pazara ürün sunmayı tercih etmelerinin de gösterdiği üzere, üretici olarak pazara girişin zor olduğu, ithalatın önemli boyutta olmadığı dikkate alındığında, Efpa ve Bimpaş tarafından benzer nitelikte dikey sınırlamalar (özellikle rekabet etmeme yükümlülüğü ve bu etkiyi doğuran diğer hükümler) içeren anlaşmaların toplu etkisinin açık satış noktalarını içeren ilgili pazarda 2003 yılında %47,4 gibi yüksek bir orana ulaştığı, bu nedenle anılan pazarın önemli bir bölümünde rekabeti ortadan kaldırdığı, dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin "İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması" şeklindeki "c" bendindeki şartın sağlanmadığı sonucuna varıldığından, Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş. (Efpa) ve Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş. (davacı) ile bayi ve distribütörlerin nihai satış noktalarıyla yaptıkları münhasırlık içeren tek elden satın alma anlaşmalarından 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında yararlandıkları muafiyetin 4054 sayılı Kanun'un 13. maddesine dayanılarak geri alınması yolundaki dava konusu Kurul kararında hukuka aykırılık bulunmamıştır.

4054 sayılı Kanun'un 13. maddesinde bireysel muafiyetin geri alınmasına ilişkin koşullar düzenlenmiş, grup muafiyetinin geri alınmasına ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Bu nedenle Kanun'un 5. maddesinin son fıkrası hükmüne göre grup muafiyeti tanınmasını sağlayan tebliğlerin usulde paralellik ilkesi gereğince yine bir tebliğ ile geri alınması gerektiği kuşkusuzdur. Bununla birlikte başlangıçta belirli konulardaki anlaşma türlerine grup olarak sağlanan muafiyetin, Kanun'un 5. maddesinde öngörülen koşulların tümünün sağlanmadığının sonradan tespiti halinde bir veya birkaç teşebbüsten Kanun'un 13. maddesine göre geri alınması davacı iddiasının aksine hukuka uygun bulunmaktadır.

Anlaşmaların tarafı olmayan teşebbüslerin sözlü savunmaya davet edilmeleri ve dinlenmelerinin Tebliğ'e aykırı olduğu iddia edilmişse de, Kanun'un "Bilgi İsteme" başlıklı 14. maddesi "Kurul, bu Kanunun kendisine verdiği görevleri yerine getirirken, gerekli gördüğü her türlü bilgiyi tüm kamu kurum ve kuruluşlarından, teşebbüslerden ve teşebbüs birliklerinden isteyebilir." şeklindedir. Dolayısıyla, Kurul'un, anlaşma tarafları haricinde bira üreticisi ve ithalatçısı teşebbüslerden, sözlü görüş toplantısına davet etmek suretiyle, kamu yararı amacıyla bilgi istemesinde herhangi bir hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Diğer taraftan davacı tarafından, 2790/1999 sayılı ABTüzüğü'nün 8. maddesi ile paralel ağların hangi seviyede pazara giriş engeli yaratabileceğinin belirlendiği ve bu oranın %50 olduğu, %50 seviyesi aşılsa dahi pazarda etkin rekabet var ise ve pazara giriş önemli ölçüde sınırlanmıyorsa muafiyetin geri alınmasının söz konusu olmadığı, Kurul'un bunu

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/8951
Karar No : 2007/3586

dikkate almadığı iddia edilmekteyse de; AB'nde 2790/1999 sayılı Tüzük'te %30 pazar payı eşiği öngörüldüğü için hâkim durumdaki bir teşebbüsün grup muafiyetinden yararlanmasının mümkün olmadığı, dolayısıyla, pazar payı %30'dan düşük olan teşebbüslerin pazarın %50'sini kendilerine bağlamalarına AB'nde izin verilebildiği, oysa, Türkiye'de pazar payı ne olursa olsun tüm teşebbüslerin grup muafiyetinden yararlanabildiği, bu yüzden, benzer nitelikteki anlaşmaların hangi seviyeden sonra "pazarın önemli bir bölümü"nü kapladığı hususunda belirli bir oran tespit etmek yerine, bu oranın inceleme konusu olan pazarların kendine has özellikleri de gözönünde bulundurularak dosya bazında belirlenmesi yolunun tercih edildiği anlaşıldığından bu iddiaya itibar edilmemiştir.

AB'nde muafiyetin geri alınması durumunda geçiş süresi olarak altı ay verildiği, kendilerine verilen üç ayın yetersiz olduğu yolundaki iddia da, Tüzüğün 8. maddesindeki altı aylık geçiş süresinin, ilgili pazarda belirli sınırlamaları içeren tüm anlaşmalara grup muafiyetinin uygulanmamasını düzenlemeye yönelik yeni bir Tüzüğün yayımlanması halinde geçerli olacağından dayanaksız bulunmaktadır. Aksine, bir karar neticesinde muafiyet geri alınıyor ise ne AB Tüzüğünde ne de 2002/2 sayılı Tebliğ'de bu tür bir asgari geçiş süresi öngörülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, davanın reddine, aşağıda dökümü yapılan 124,60.-YTL yargılama giderinin davacı üzerinde bırakılmasına, yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 1.000,00.-YTL avukatlık ücretinin davacıdan alınarak davalı idare vekiline verilmesine, 05.06.2007 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Faruk	Z.Ayla	Suna	Turan	Zümrüt
ÖZTÜRK	PERKTAŞ	TÜRKÖĞLU	KARAKAYA	ÖDEN

Yargılama Giderleri :

Toplam Harç : 60,10.-YTL

Posta Gideri : 53,50.-YTL

Toplam : 113,60.-YTL

DŞ/10.07.2007